

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2023 tilinpäätöksen hyväksyminen

Yhtymähallitus 13.02.2024 § 49
42/02.02.02/2022

Yhtymähallitus aloitti vuoden 2023 tilinpäätöksen käsittelyn 16.1.2024, jolloin hallitus merkitsi tiedokseen tilinpäätöksen käsittelyaikataulun.

Kokouksessa 30.1.2024 toimitusjohtaja esitteli tilinpäätöksen taloudellisen toteuman. Samassa kokouksessa käsiteltiin myös tilikauden 2023 luottotappiot.

Käsittelyä jatkettiin 6.2.2024, jolloin tilinpäätös- ja toimintakertomusasiakirja toimitettiin yhtymähallitukselle. Samassa kokouksessa rehtori esitteli toiminnan tuloksia vuodelta 2023 ja strategiaohjelmien vastuuhenkilöt esittelivät toiminnan tuloksia vuodelta 2023. Lisäksi hallitus antoi selonteon kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Vuoden 2023 henkilöstökertomus käsitellään 13.2.2024 kokouksessa erillisessä pykälässä.

Kuntalain 113 § mukaisesti tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen allekirjoittavat yhtymähallituksen jäsenet ja esittelijät.

Kuntalain 114 § mukaisesti kunnan tai kuntayhtymän, joka muodostaa tytäryhteisöineen konsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä muodostaa konsernin tytäryhtiönsä Salpaus-palvelut Oy:n kanssa. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Perussopimuksen mukaisesti varainhoitovuoden tilinpäätös on annettava tilintarkastajien tarkastettavaksi viimeistään seuraavan helmikuun 15. päivään mennessä. Tilintarkastajat ovat tämän mukaisesti aloittaneet jo työnsä. Tilinpäätös on hyväksyttävä yhtymäkokouksessa toukokuun loppuun mennessä.

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodesta 2023 -asiakirja sisältäen toimintakertomuksen, talousarvion toteumavertailut, tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot on esityslistan liitteenä nro 1.

Toimitusjohtajan ja rehtorin katsaus

Vuosi 2023 alkoi taloudellisesti hyvissä merkeissä. Saatu ensikertainen rahoituspäätös oli lähes kaikilla mittareilla mitattuna vuotta 2022 parempi. Tilinpäätös 2023 toteutui ylijäämäisenä ja kuntayhtymän talous on vakaalla pohjalla. Huolta ja ennakointitarvetta edellyttää kustannusten nousu ja julkisen talouden epävarmuus erityisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Ammatillinen koulutus ja Salpaus sai vielä vuodelle 2024 indeksikorjatun rahoituspäätöksen.

Salpauksen rahoitus kasvoi vuonna 2023 valtakunnan keskiarvoa enemmän ja olemme edelleen kahdeksanneksi suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset valtionosuusrahoituksen korotukset opettajien ja

ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat käytettävissä vielä vuonna 2023 ja käyttö jatkuu edelleen vuonna 2024. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus estää opetusresurssien vakiinnuttamisen tälle tasolle. Opettajien asetuksen mukainen kelpoisuus on edelleen, kiristyneestä kilpailusta huolimatta, erittäin korkea, 89,9 %.

Salpauksen vuosi huipentui Päijät-Hämeen liiton myöntämään maakunta mitaliin numero 61 ja sijoitukseen viiden parhaan joukkoon OKM:n ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailussa, jossa aiheena vuonna 2023 oli verkostomainen toimintakulttuuri ja kumppanuudet. Laatupalkinnolla kannustetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjiä toiminnan laadun arviointiin ja jatkuvaan parantamiseen. Tavoite on löytää parhaita käytäntöjä organisaatioiden oppimisen perustaksi ja edistää ammatillisen koulutuksen arvostusta, vetovoimaa ja tunnettua. Vuosittain vaihtuvat teemat liittyvät koulutuspoliittisesti tärkeisiin asioihin.

Laatupalkintoraadilta Salpauksen saamassa palauteraportissa arviointiraati mainitsi Salpauksen vahvuuksista mm. näin: ”Salpaus on ketterä ja matala organisaatio, joka tunnistaa kehittämiskohteensa. Hoitaa perustehtävänsä verkostomaisesti kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Aktiivinen toimija alueen ennakkointitehtävän hoitamisessa ja Visio ”Enemmän kuin koulu” tunnustetaan sidosryhmissä”. Kehittämiskohteena isossa oppilaitoksessa on mm. tasalaatuisuuden tavoittaminen ja opiskelijoiden osallistaminen nykyistä laajemmin. Saatua palauteraporttia hyödynnetään erityisesti vuoden 2024 aikana uudistetun toimintamallin toimeenpanon yhteydessä.

Päijät-Hämeen liiton perusteluissa mainittiin seuraavaa: ”Koulutuskeskus Salpaus on erityisen tunnettu sen innovatiivisista opetusmenetelmistä ja -tiloista, kuten metallialojen ainutlaatuisista opetustiloista, mikä tekee Salpauksesta paitsi oppilaitoksen, myös yritysten ja opiskelijoiden kohtaamispaikan. Sen toiminta ei rajoitu pelkästään alueelliseen koulutukseen, vaan se tarjoaa myös etäopetusta ja erikoisalujen, kuten sirkusalan ja kultasepän koulutusta, jotka houkuttelevat opiskelijoita myös alueen ulkopuolelta. Salpauksen toiminta käsittää myös maahanmuuttajien koulutuksen ja kansainvälisyystoiminnan sekä erityisryhmien koulutuksen. Salpaus on tunnustettu myös sen työnantajamaaineesta sekä hyvin ja kestävästi johdetusta organisaatiosta, joka joustavasti mukautuu ajan vaatimuksiin. Koulutuskeskus Salpauksen panos maakunnan osaamisen kehittämisessä, innovatiivisuudessa ja yhteistyökyvyssä tekee siitä ansaitun Päijät-Häme-mitalin saajan, edustaen päijäthämäläistä koulutusosaamista parhaimmillaan.”

Näiden edellä mainittujen lisäksi Salpaus on päätyneenä vuonna kehittynyt valtakunnallisessa vertailussa erityisesti työnantajapalautteen osalta, jossa saadun palautteen määrä oli selkeästi koko maan keskiarvoa suurempi, myös palautteen laatu on kehittynyt hyvin, ollen asteikolla 1-5 mitattuna keskiarvossa yli 4. Tärkeää palautteen hyödyntämisessä on erityisesti se, että olemme yhteydessä kaikkiin sanallista palautetta antaneisiin ja pyrimme yhdessä löytämään keinot tarvittaviin toiminnan korjaamistoimenpiteisiin. Saatua hyvää palautetta lämmittää mieltä ja kannustaa kaikkia salpauslaisia, mutta samalla tulee kuitenkin muistaa, että hyvää palautetta ei voi varastoida vaan se on ansaittava aina uudelleen.

Opiskelijamäärä on vuonna 2023 kasvanut edellisvuodesta, tämä näkyy erityisesti jatkuvan haun ja kesäaikaisten opiskelijamäärien kasvuna, myös työmarkkinatuella opiskelevien määrä lisääntyi aiemmasta vuonna 2023. Isossa

kuvassa koronan ja Ukrainan sodan syttymisen vuoksi oli selvää varovaisuutta kouluttautumisessa vuosina 2021 ja 2022. Tämän jälkeinen patoutunut kouluttautumistarve todentui erityisesti vuonna 2023, eikä vuodelle 2024 ole odotettavissa samanlaista ylitystä, vaan koulutusmäärät todennäköisesti tasaantuvat aiemmalle noin 6000 opiskelijavuoden tasolle. Jatkossa opiskelijoista yhä useampi tulee jatkuvan haun kautta nuorisoikäluokan pienentyessä. Opiskelijavuosikertymä 2023 oli 357 opiskelijavuotta yli OKM:n rahoituspäätöksen tason. Tämä ei kuitenkaan nostanut vuoden 2024 rahoituksen perustana olevaa opiskelijavuosimäärää, kun samaan aikaan lähes kaikki oppilaitokset ylittivät opiskelijavuosimäärä tavoitteensa. Päinvastoin ministeriö leikkasi useiden koulutuksenjärjestäjien opiskelijavuosimääriä vuodelle 2024 yhteensä 2518 opiskelijavuodella. Vaikka hyvä opiskelijavuosimäärän toteutuma kertoo kyvystä vastata alueen tarpeisiin, on se kuitenkin myös haasteellinen pitkään jatkuessaan, mikäli emme saa tulevaisuudessa lisää opiskelijavuosia ja sitä kautta lisää rahoitusta. Kovin pitkän aikaa koulutusta ei voi järjestää ”ylipaikoilla” ilman varmuutta tulevan rahoituksen vakaasta tasosta.

Oppisopimus osana tutkintoa tai koko tutkinnon suorittaminen oppisopimuksella on lisääntynyt merkittävästi, oppisopimuksia vuonna 2023 oli yli 3700. Salpaus onkin opiskelijavuosina mitattuna yksi Suomen suurimpia oppisopimuskouluttajia, tämä kertoo myös alueen työelämän kanssa tehtävästä hyvästä yhteistyöstä ja keskinäisestä luottamuksesta. Tätä voidaan pitää merkittävänä asiana myös koko Suomen ammatillisen koulutuksen eri toimijoiden keskinäisessä vertailussa. Olemme myös mukana kokeilussa, jossa tavoitteena on lisätä alle 20-vuotiaiden ensimmäisen perustutkinnon suorittamista oppisopimuksella ja siten parantaa alueella sekä veto- että pitovoimaa nuorten kohdalla. Salpauksen ja pienten kuntien yhteistyöllä sekä kampuspaikkakunnasta riippumattomalla koulutuksella haetaan apua alueiden työvoimapulaan. Osaavasta työvoimasta kilpailun lisäksi myös kilpailu opiskelijoista on kiristynyt ja muuttunut alueellisesta selkeästi valtakunnalliseksi mm. koulutusten aika- ja paikkasidonaisuuden vähentymisen myötä.

Suomen hallituksen koulutuspoliittiset linjaukset ja päätökset ovat merkittävässä roolissa siinä, millaisin ratkaisuin Salpaus pystyy jatkossakin vaikuttavasti toteuttamaan keskeiset perustehtävänsä, alueen oppivelvollisten kouluttamisen ja aikuisten jatkuvan oppimisen. Laajentunut oppivelvollisuus sekä riittävät ja kehittyvät jatkuvan oppimisen mahdollisuudet aikuisväestön työllistymisen ja yritysten osaavan työvoiman turvaamisen näkökulmasta ovat toiminnan keskiössä. Tavoitteemme on, että jatkossakin rahoituksen perusta olisi nykyisen suuruinen eli noin 6000 opiskelijavuotta alueen tarpeisiin vastaamiseksi.

Peruskoulun päättävien ikäluokka on Päijät-Hämeessä melko vakaa aina vuoteen 2030 asti, jonka jälkeen siinä tapahtuu selkeää laskua. Tällä tulee olemaan vaikutuksia paitsi Salpaukseen myös muihin alueen toisen asteen koulutuksen järjestäjiin. Ammatillinen koulutus koko Suomessa tulee jatkossa olemaan tästä näkökulmasta tarkasteltuna yhä enemmän aikuisten ja jo työelämässä olevien osaamisen varmistaja ja ylläpitäjä. Jo nyt Salpauksen opiskelijoista enää alle 20 % on alle 18-vuotiaita ja yli puolet yli 25- vuotiaita. Myös työperäiseen maahanmuuttoon liittyvät koulutukset tulevat lisääntymään osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Kaikkien näiden asioiden vaikutuksia Salpauksen tulevaan koulutustarjontaan ja sen kohdentamiseen eri asiakasryhmille on tarkasteltava huolellisesti ja muutoksiin reagoitava ketterästi.

Koulutuksen järjestäjien keskinäinen kilpailu on kiristynyt valtakunnallisesti ja toiminta-alueiden rajojen merkitys vähentynyt verkko-opetuksen lisääntymisen myötä. Samalla opiskelija- ja asiakashankinta on muuttunut koko ajan

haasteellisemmaksi. Valtakunnallinen tarjonta on kuitenkin perusteltua mm. silloin, kun koulutus kohdentuu ammatillisesti valikoituneisiin erikoisryhmiin eikä yhdeltä alueelta ole realistista saada riittävää asiakasvirtaa koulutuksen järkevälle toteutukselle. Kilpailussa menestyminen edellyttää entistä enemmän sisältöjen ja toteutusmuotojen räätälöintiä sekä tarjontaa kokonaisten tutkintojen lisäksi tutkinnon osien ja sitä pienempien, työn kannalta keskeisten osaamisen varmistamisen osien suorittamismahdollisuuksista sekä joustavasta opiskelun aloittamisesta.

OKM:n Salpaukselle vuodelle 2023 määritelty työvoimaetuudella opiskelevien opiskelijavuosimäärä toteutui merkittävästi yli tavoitteen (tavoite 270 ja toteutunut 358 opiskelijavuotta). Vaikka työvoiman kysyntä on jatkunut vilkkaana, työllisten määrä on kasvanut ja työttömyys jatkanut laskua, työttömyyden rakenteelliset ongelmat näkyvät korostuneesti Päijät-Hämeessä. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on yhä maakunnista korkein. Alueella tehdään aktiivista ja monipuolista yhteistyötä kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi. Kuntakokeilun ja sen toteuttaman koulutukseen ohjauksen onnistumisella ja eri toimijoiden moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys siinä, että opiskelukuntoiset henkilöt saadaan motivoitumaan ja osallistumaan tarvitsemiinsa koulutuksiin ja sitä kautta mukaan työelämään. Kuntakokeilussa valmistaudutaan vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan TE-uudistukseen, jolloin monet työllisyyden palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Salpaus tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa muutoksen toteuttamiseksi mm. kouluttamalla kuntakokeilun omavalmmentajia. Tässä onnistuminen on keskeinen osa strategiaamme palveluorganisaationa ja kaikkien salpauslaisten toimintaa. Näin turvaamme osaavaa työvoimaa alueelle ja salpauslaiselle työtä myös tulevaisuudessa.

Osana tulevan toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 valmistelua muutimme johtamisen vastuualueita ja palvelulinjoja tavoitteena vastata paremmin ja vaikuttavammin ammatillisen koulutuksen tuleviin haasteisiin. Petteri Orpon hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita ammatilliselle toisen asteen koulutukselle on mm. osaamistason nosto eli se, että koulutuksella varmistetaan jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Tavoitteena on vastuu nuorista oppivelvollisista eli kaikille nuorille toisen asteen tutkinto tai tutkinnon osa, jolla voi työllistyä, jos koko tutkinto ei opiskelijasta johtuvista seikoista ja tarjotuista tukitoimista huolimatta ole mahdollista. Lisäksi tavoitellaan aikuisten päällekkäisten, samantasoisten tutkintojen vähentämistä. Rahoitusjärjestelmään on tulossa muutoksia, joilla tuetaan vaikuttavuuden merkitystä ja painoarvoa mm. tutkintojen ja niiden osien suorittamista, keskeytysten vähentämistä sekä erityisesti työllistymistä ja jatko-opintoihin sijoittumista. Koulutuksen järjestäjien tulee mahdollistaa nykyistä enemmän osaamisen hankkiminen työn ohessa iltaisin, viikonloppuisin ja etänä, jolloin perheiden toimeentulo ei vaarannu opintojen aikana. Ammatillinen koulutus on myös hallitusohjelmassa keskeisessä roolissa TE2024/25-uudistuksessa erityisesti osaamisen päivittämisessä.

Elintarvikealojen ja mm. Viljaklusterin merkitys Salpauksen toimialueella on keskeinen. Tässä näkyvät sekä korkealaatuinen kädentaito, että lisääntyvä teknologinen osaaminen. Alueen teollisuuden tarpeisiin vastaamiseksi Salpauksessa käynnistyi elokuussa aiemman perustutkinnon lisäksi prosessiteollisuuden ammattitutkinto. Myös logistiikan, laboratorioalan ja ympäristöalan osaamiset kytkeytyvät läheisesti elintarvikealaan. Lisäksi lisääntyvässä määrin myös automaatio ja kunnossapito, erityisesti suurissa elintarvikealan yrityksissä. Päijät-Hämeessä on suurten yritysten lisäksi paljon

pieniä ja keskisuuria yrityksiä, maataloutta ja siinä erityisesti viljanviljelyä. Näiden kaikkien merkitys alueen hyvinvointiin on monelta osin keskeistä sekä työllisyyden että kerrannaisvaikutusten kautta. Salpaus toimii kiinteässä ja hyvässä yhteistyössä koko alueella ja myös valtakunnallisesti erikokoisten yritysten ja toimijoiden kanssa. Omassa työssä onnistuminen on tänä päivänä mitä suurimmassa määrin yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Luontaisia yhteistyökumppaneita ovat kaikki tällä alueella toimivat työpaikat, eri kokoiset yritykset, ammattikorkeakoulut ja tiedekorkeakoulut. Yhdessä olemme enemmän, eikä toisen onnistuminen ole toiselta pois; päinvastoin. Kansainvälistymisen, globaalien turvallisuuden, ja huoltovarmuuden sekä ympäristövastuullisuuden, mutta myös osaamisen näkökulmasta nopeasti muuttuvan maailman tilanteessa on tärkeää, että alueen merkitys koko Suomen hyvinvoinnin kannalta tiedostetaan ja tunnustetaan. Elintarvikealan ja siihen liittyvien innovaatioiden merkitys kasvaa nyt ehkä nopeammin, kuin koskaan aiemmin. Samalla se sekä mahdollistaa, että velvoittaa meitä kaikkia tällä alueella toimivia osallistumaan tähän työhön rohkeasti. Salpauksen vuonna 2023 isännöimän ”Kohti viljavampaa vientiä ja vetovoimaa” – elintarvikealan ammattilaisten iltapäivän teeman mukaisesti olemme myös tässä rohkeita uuden rakentajia.

Salpauksella oli aktiivista yhteistyötä vuoden aikana yli 4000 yrityksen kanssa mm. työpaikalla tapahtuvan oppimisen muodossa. Asiakkuudenhallinnan ohjelma CRM on uudistettu ja tavoitteena on, että siitä tulee nykyistä enemmän jokaisen työelämäyhteistyötä tekevän salpauslaisen arjen työkalu. Opiskelijat, opettajat ja työelämän edustajat kohtasivat työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäksi mm. useissa erilaisissa yritys- ja rekrytointitapahtumissa vuoden aikana. Lahti on myös ympärivuotinen tapahtuma- ja urheilukaupunki, vuonna 2023 täällä on ollut useita suuria erilaisia messu- ja urheilutapahtumia, joissa Salpauksen opiskelijat ja henkilöstö ovat olleet monin tavoin mukana. Mm. perinteiset Kätevä & Tekevä-käsityömessut, Salpausselän kisat ja kesällä peräti kahdet Ironman -kisat (kansalliset ja elokuussa MM-kisat).

Opiskelijoiden vuoden 2023 EuroSkills-kilpailut kisattiin tänä vuonna syyskuussa Puolan Gdanskissa. Suomen ammattitaitomaajoukkue Team Finland sijoittui hyvin ja Salpaus oli aktiivisesti mukana. Vuoteen mahtui myös Salpauksen 25-vuotishistoriikin julkaisu heti vuoden 2023 alussa. Upean ”Leipää ja sirkushuveja”-kirjan, muistoja ja kokemuksia entisiltä ja nykyisiltä salpauslaisilta sekä yhteistyökumppaneilta ja verkostoilta olivat toimittaneet Marita Modenius ja Sirkku Blinnikka vuoden 2022 aikana.

Tuleviin haasteisiin Salpaus pyrkii vastaamaan vuoden 2024 alusta voimaan tulleella toimintamallilla. Uudessa toimintamallissa johtajien salpaustasoiset matriisivastuut jakautuvat asiakkaiden palvelupolkujen ja toiminnan uudistamisen mukaisesti oppivelvollisten palveluihin, jatkuvan oppimisen palveluihin, yritys ja työelämän palveluihin sekä digitaalisiin palveluihin. Keskiössä on erityisesti opiskelijoiden työllistymisen ja uraohjauksen parantaminen opiskelijan iästä tai hakuväylästä riippumatta. Myös erityiseen tukeen ja maahanmuuttaneiden palveluihin sekä opetushenkilöstön osaamisen salpaustasoiseen kohdentamiseen tullaan kiinnittämään vielä aiempaa enemmän huomiota toiminnan kehittämiseksi. Kuntayhtymäpalvelut ovat niinkään kiinteä osa perustehtävän toteutusta ja siten tänä päivänä paljon enemmän kuin perinteiset ”tukipalvelut”, jotka usein toteutetaan myös ostopalveluina ja toimivat siten enemmän irrallaan varsinaisesta koulutuksen perustehtävästä.

Salpaus käynnisti vuonna 2023 työnantajamielikuvan kehittämiseen liittyvän hankkeen yhdessä Duunitorin kanssa. Tämä on tärkeää, kun kilpailu osaavasta

työvoimasta koskettaa nykyisin mitä suuremmissa määrin myös oppilaitoksia. Kilpailemme opetushenkilöstön lisäksi myös erityisesti taloushallinnon ja tietotekniikan osaajista muiden työpaikkojen ja yritysten kanssa Päijät-Hämeessä ja valtakunnallisesti. Salpauksen työantajalupaus valmistuu ja julkaistaan vuoden 2024 alussa. Työantajalupaus käytetään sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä ja perehdytyksessä, mutta myös rekrytoitaessa uusia osaajia Salpaukseen.

Hämeen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen 11/2023 mukaan työttömyys alueella on lisääntynyt hieman viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lahden työttömyysaste on suurten kaupunkien (12) vertailussa toiseksi korkein. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli marraskuun lopussa 14,3 %. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 32,9 %. Kansalaisuuden mukaan eniten oli työttömänä ukrainalaisia, virolaisia, venäläisiä ja irakilaisia. Työpaikkoja ilmoitettiin eniten avoimeksi erityisesti toisen asteen ammatillista koulutusta edellyttäviin ammatteihin kuten lähihoitajille, myyjille ja ravintola- ja suurtaloustyöntekijöille. Uusien, avoimien työpaikkojen määrä väheni edellisvuodesta. Eniten työpaikat vähenivät rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden osalta.

Kohtaanto haasteen vuoksi työttömyydestä huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on ollut koko Suomessa haastavaa ja tilanne on vuoden 2023 aikana edelleen vaikeutunut. Samalla se on tiivistänyt yhteistyötä yritysten ja Salpauksen kesken. Työvoiman saatavuuden turvaamisessa katse kääntyy yhä useammin myös työperäisen maahanmuuton suuntaan. Salpauksen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä vuonna 2023 oli 371 enemmän kuin vuonna 2022 ja tähän on edelleen odotettavissa lievää kasvua lähivuosina. Keväällä 2022 Silkkien, Päijät-Soten ja Salpauksen yhteistyönä aloittaneista filippiiniläisistä lähihoitajaopiskelijoista ensimmäiset valmistuivat vuoden 2023 loppupuolella. He opiskelivat oppisopimuksella Päijät-Soten eri toimipisteissä. Koulutuksesta saadut kokemukset ovat kaikkien osapuolten mukaan rohkaisevia, mutta riittävään suomen kielen perusosaamiseen ja sen varmistamiseen erityisesti hoitoalalle tultaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tutkintoon valmentavaa TUVA-koulutusta tarjottiin laajasti yhteistyönä alueen eri koulutustoimijoiden kanssa ja Salpauksessa koulutuspaikkoja lisättiin merkittävästi peruskoulunpäättävien lisäksi myös aikuisille ja maahanmuuttaneille. Vaativan erityisen tuen tutkintokoulutusta sekä TUVA- ja TELMA-koulutusta (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus) Salpaus järjestää yhteistyössä Kaarisilta ry:n kanssa. Vaativan erityisen tuen alueellista saavutettavuutta tukee tiivis yhteistyö samalla kampuksella ja osin yhteisissä tiloissa toimivan Kiipulan ammattiopiston kanssa. Vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja toiselle asteelle tarvitaan kuitenkin edelleen lisää alueella ja tähän pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Kiipulan kanssa. Samassa yhteydessä korostuu peruskoulujen tekemä opintojen ohjaus sen suhteen, että nuori alusta alkaen sijoittuisi sellaiseen oppilaitokseen, jossa hän voi opinnoissaan kokea onnistumista ja edistymistä omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti sekä saada riittävän laajasti tarvitsemaansa tukea.

Alueella on edelleen suuri tarve koululääkäri-, mielenterveys- ja päihdehuollon palveluille. Korona-ajan yksinäisyys on osaltaan lisännyt tuen tarvetta osalla nuoria ja perheitä, tämä tulee todennäköisesti heijastumaan vielä vuosia eteenpäin. Alueen hyvinvointipalvelujen uudelleenjärjestelyyn liittyen Salpaus on esittänyt toiveen palvelujen järjestäjälle, että jatkossa myös kouluterveydenhoitajat voisivat sijaita Salpauksen kampuksilla psykologien ja

kuraattorien kanssa. Näin parannettaisi huomattavasti palvelujen saavutettavuutta ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Vuonna 2023 toteutettiin kokeilu terveydenhoitajien sijoittumisesta Vipusenkadun kampukselle ja tämä toiminta näyttäisi vakiintuvan samalla, kun Lahden keskustan kampuksella alkaa vastaava kokeilu vuoden 2024 alussa. Näille toimille toivomme tietysti pysyvyyttä kaikilla Salpauksen kampuksilla.

Kevään yhtymäkokous pidettiin Salpauksen Asikkalan kampuksella ja samalla osallistujilla oli mahdollisuus tutustua luonnonvara-alojen monipuoliseen koulutustarjontaan. Vuoden aikana käynnistettiin myös luonnonvara-alojen tulevaisuus selvitys, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä tai alkuvuodesta 2025. Selvityksen tavoitteena on tarkastella sitä, millainen näiden alojen kouluttaja Salpauksen tulee jatkossa olla sekä alueellisesti että valtakunnallisesti, miten huoltovarmuus ja globaali maailman tilanne tulee huomioida suomalaisessa luonnonvara-alojen koulutuksessa jne. Selvityksellä on vaikutusta myös Asikkalan kampuksella tehtäviin tilaratkaisuihin ja kiinteistöjen saneerauksiin vuosikymmenen loppupuolella.

Salpauksen palveluiden piirissä on yli 13 000 eri henkilöä vuodessa. Toimintatuotot vuonna 2023 olivat 67,5 miljoonaa euroa ja henkilöstöä kuntayhtymässä 31.12.2023 oli 670. Vuosi päättyi sekä toiminnallisesti että taloudellisesti hyvissä tunnelmissa. Kuntayhtymän talous on onnistuttu pitämään tasapainossa edellisten hallituskausien raskaista rahoitusleikkauksista huolimatta. Kuluvalla hallituskaudella rahoitus on kasvanut määräaikaisten valtionosuusrahoituksen korotuksen ansiosta. Rahoituksen loputtua lisäresursseja ei kaikilta osin ole mahdollista pitää yllä.

Salpaus on palveluorganisaatio, jonka toiminta nojaa yhteisiin arvoihimme: oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne sekä eettisen toiminnan kulmakiviin: vastuullisuus ja tarttuminen, keskustelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä vaikuttavuus ja keskittyminen olennaiseen. Visiomme on Salpaus – enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka. Näistä on edelleen hyvä koko Salpauksen henkilöstön kanssa hyvä ponnistaa vuoteen 2024.

Kiitos teille kaikille siitä, että teitte mahdolliseksi onnistuneen vuoden 2023. Jatkamme yhdessä työtä edelleen Päijät-Hämeen hyväksi.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tulos 2,2 miljoonaa euroa laski edellisvuodesta -0,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvoivat valtionosuusrahoituksen kasvun turvin 1,5 miljoonaa euroa, 2,3 prosenttia. Toimintakulut lisääntyivät 2,8 miljoonaa euroa, 5,0 prosenttia. Eläkemenoperusteinen eläkemaksu jäi pois kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden aloittamisen yhteydessä vuoden 2023 alusta. Tämä vähensi viime vuoden henkilösivukuluja -1,6 miljoonaa euroa. Ilman tätä muutosta toimintakulut olisivat nousseet 7,8 prosenttia, 4,4 miljoonaa euroa. Palkat ilman sivukuluja kasvoivat 4,9 %. Ostettujen palvelujen ja muiden ostojen kulut nousivat 15 prosenttia.

Toimintakate pieneni -1,3 miljoonaa ollen 8,6 miljoonaa euroa, toimintakateprosentti oli 12,7.

Rahoitustuotot ja kulujen tulosvaikutus 757 181 euroa oli 182 516 euroa edellisvuotta parempi. Tilikaudella 2022 lainasalkun korkosuojauksen pakollisen varauksen purku vaikutti positiivisesti tulokseen ja näkyi + -merkkisinä korkokuluina. Vuonna 2023 kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois, joten

Salpaus pääsi nauttimaan ainoastaan nousseen korkotason mahdollistamista korkotuotoista ilman rahoituskustannusten kasvua. Korkotuotot nousivat edellisvuodesta 591 136 euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat edellisvuodesta 22 269 euroa. Satunnaiset erät laskivat edellisvuodesta -290 878 euroa.

Tilikauden tulos 2,2 miljoonaa euroa ylitti talousarvio 1,6 miljoonalla eurolla. Budjetoitua parempi tilinpäätös perustui alla selvitettyihin syihin.

Toimintatuotot toteutuivat 1 prosenttia (0,7 milj. euroa) suurempina ja toimintakulut -1 prosenttia (0,6 milj. euroa) pienempinä kuin talousarviossa odotettiin. Tuotoissa lisäopiskelijavuodet (49) tuottivat 337 000 euroa enemmän. Lisäksi kiinteistöjen vuokratuotot ja muut tuotot toteutuivat 343 000 euroa odotettua suurempana. Palkkamäärärahat käytettiin 99,9 prosenttisesti, henkilöstösivukuluissa tuli säästöä 218 000 euroa, toteuma 96,7 prosenttia. Muissa kuin henkilöstökuluissa määrärahoista säästyi 332 000 euroa.

Toiminnan rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta

Toiminnan rahavirta, vuosikate, oli 9,3 miljoonaa euroa. Satunnaisia eriä oli -56 466,16 euroa (tarkemmin kohdassa 4.2.5., liite 14). Tulorahoituksen korjauseriä kirjattiin -96 244,75 euroa perustuen omaisuuden myyntiin (-56 977,45 euroa) sekä pakollisten varausten purkuun (-13 079,86 euroa) ja stipendirahastojen korkoihin (-26 187,44 euroa).

Investoinnit olivat 6,1 miljoonaa euroa ja jakautuivat kiinteistöinvestointeihin 4,6 miljoonaa euroa ja irtaimistoinvestointeihin 1,5 miljoonaa euroa. Investoinnit alittivat talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla johtuen muun muassa irtaimistoinvestointien toimitusten viivästymisistä ja hankintojen viivästämisestä vuoden 2024 puolelle. Kevään 2024 yhtymäkokoukselle tullaan esittämään irtaimistoinvestointeihin noin 0,35 miljoonan euron talousarviomuutos vuodelle 2024.

Rahoitustoiminnan kassavirta

Kokonaisuutena rahoitustoiminnan nettokassavirta oli noin 60 000 euroa. Lainoja lyhennettiin -3,37 miljoonaa euroa. Uutta lainaa ei nostettu. Muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät (saamiset ja velat) lisäsivät kassavaroja 3,43 miljoonaa euroa.

Muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät sisältävät siirtosaamisten vähenemisen Lahden Talojen maksettua Svinhufvudinkadun tontin (1,25 milj. euroa). Lisäksi kassavaroja lisäsi ostovelkojen kasvu 1,4 miljoonaa euroa ja siirtovelkojen kasvu tuloennakkojen kasvun vaikutuksesta (0,9 milj. euroa).

Kassavarojen muutos

Kassavarat kasvoivat 3,2 miljoonaa euroa ja olivat vuoden lopussa 22,7 miljoonaa euroa. Maksuvalmius oli 121 päivää ja quick ratio -tunnusluvulla (rahoitusomaisuus/lyhytaikaiset velat) tarkasteltuna 3,21. Maksuvalmius vuotta aiemmin oli 119 päivää, ja quick ratio 2,29.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 107,4 miljoonaa euroa (106,6 miljoonaa euroa vuonna 2022). Omavaraisuus oli 90,1 prosenttia (89,1 % vuonna 2022) ja suhteellinen velkaantuneisuus 14,7 prosenttia (16,6 % vuonna 2022).

Toimitusjohtaja:

Hallitus hyväksyy osaltaan ja allekirjoittaa Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2023 tilinpäätöksen ja jättää tilit tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tarkastettavaksi.

Päätös:

Päätösesitys hyväksyttiin.